

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет романо-германської філології

Кафедра германської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
“*Середня*” 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МОВИ

для студентів

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), – перша англійська

освітньої програми: 035.041.01 Мова і література (англійська)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Київ 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02106554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Протокол № 0366/23
Жильцов
співголова (прізвище, ім'я та по-
бачення) _____
_____ 2023

Розробники:

Буніятова Ізабелла Рафаїлівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри лінгвістики та перекладу

Торговець Юлія Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології.

Викладачі:

Торговець Юлія Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології.

Городілова Тетяна Миколаївна – викладач кафедри германської філології

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології
Протокол від 01.09. 2022 р. № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Русудан МАХАЧАШВИЛІ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 035.041.01 Мова і література (англійська)

. 20 р.

Гарант освітньої програми

(підпис)

Валентина ЯКУБА

Робочу програму перевірено

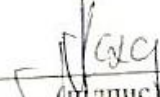
01.09.2022р.

Заступник декана

(підпис)

Марина ЗВЕРЕВА

Продовжено на:

на 20~~23~~²³/20~~24~~²⁴ н.р. (підпис) _____ (ПІБ), «25» 08 2023 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол № __

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія мови»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	56
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	26
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета та завдання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з генезою виникнення та розвитку англійської мови, враховуючи екстралінгвістичні фактори: соціальні, політичні та культурні зміни в країні.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є вивчення досягнень сучасної лінгвістичної думки щодо історичного підходу до вивчення мовних явищ, механізмів розвитку мовних систем, синхронії та діакронії мовних явищ, системного підходу до вивчення мовних явищ та ролі позамовних фактів, що впливають безпосередньо на розвиток мови.

У результаті вивчення курсу «Історія мови» студенти повинні:

знати:

- характерні риси (лінгвістичні, історичні, культурологічні) основних періодів розвитку англійської мови;
- основні фонологічні, граматичні та синтаксичні процеси, що мали місце упродовж кожного періоду історичного розвитку мови та розуміти їх роль для сучасного стану англійської мови;

вміти:

- давати приклад кожному фонетичному та граматичному явищу відповідного періоду розвитку мови;
- простежити зміни, що стосуються тієї чи іншої лінгвістичної одиниці в межах конкретного відрізка часу або усього історичного періоду розвитку мови;

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 3 Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії англійської мови.

ФК 6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10 Здатність здійснювати літературознавчий, лінгвістичний та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 12 Здатність до організації ділової комунікації.

ФК 13 Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції.

ФК 14 Мовленнєво-фонетична компетенція передбачає: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (голос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та фонематичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти.

ФК 15 Інтеракційна компетентність передбачає: уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

ПРН 2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію англійської мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів

ПРН 17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18 Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 19 Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

ПРН 20 Володіти мовою фаху на рівні С1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання;

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Аудиторна:					Самостійна
	Лекції		Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Давньоанглійський період						
Тема № 1. Історична лінгвістика. Прото-германська мова. Основні історичні події давньоанглійського періоду.	6	2		4		
Тема № 2. Фонемний склад давньоанглійської мови	13	4		4		5
Тема № 3. Морфологія давньоанглійського періоду. Іменник. Прикметник. Займенник. Числівник.	11	2		4		5
Тема № 4. Дієслово давньоанглійського періоду. Синтаксис давньоанглійської мови.	8	2		6		
Модульний контроль	2					
Разом	40	10		18		10
Змістовий модуль II. Середньоанглійський період.						
Тема № 5. Основні історичні події. Зміни системи голосних та приголосних середньоанглійського періоду	10	2		8		
Тема № 6. Граматична будова мови середньоанглійського періоду. Дієслово	9	2		2		5
Тема № 7. Граматична будова мови середньоанглійського періоду. Іменник. Прикметник. Займенник. Числівник.	11	2		4		5
Модульний контроль	2					
Разом	32	6		14		10
Змістовий модуль III. Новоанглійський період.						
Тема № 8. Основні історичні події. Фонетичний склад. Великий зсув голосних	10	2		2		6
Тема № 9. Граматична будова мови новоанглійського періоду. Словниковий склад мови новоанглійського періоду. Синтаксис мови новоанглійського періоду	4	2		2		
Модульний контроль	4					
Разом	18	4		4		6
Підготовка та проходження контрольних заходів	30					
Усього	120	20		36		26

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

Давньоанглійський період.

Тема № 1. Історична лінгвістика, та її основний метод - порівняльно-історичний. Класифікація германських мов. Поняття прото-германська мова. Закон Гріма та закон Вернера. Основні періоди в історії англійської мови. Ключові історичні події давньоанглійського періоду. Хептархія: формування 7 германських королівств. Діалекти давньоанглійської мови. Християнізація германців. Давньогерманські писемні пам'ятки.

Тема № 2. Механізми лінгвістичних змін. Фонемний склад давньоанглійської мови. Кількісні (Contraction, Lengthening) та якісні (PG Correspondences, Anglo-Frisian Brightening, Restoration of "a", OE Breaking, Palatal Diphthongization, I-umlaut, Velar Umlaut) зміни системи голосних давньоанглійської мови. Вплив I-umlaut на граматичну систему англійської мови. Зміни у системі приголосних давньоанглійської мови (West-Germanic Germination of Consonants, Palatalisation and Assibilation, Voicing and Devoicing of fricatives, Metathesis, Hardening, Loss of Consonants in Some Positions).

Тема № 3. Морфологія давньоанглійського періоду. Іменник: граматичні категорії: категорія роду, числа, відмінка. Типи відмінювання давньоанглійського іменника: слабка, сильна, коренева та інші відміни. Прикметник: граматичні категорії, типи відмінювання: слабка та сильна відміна. Займенник. Числівник.

Тема № 4. Дієслово. Граматичні категорії дієслова у давньоанглійських період. Нефінітні форми дієслова: генеза. Морфологічні класи дієслів у давньоанглійський період: слабкі, сильні, претеріто-презентні, аномальні. Синтаксис давньоанглійського періоду.

Змістовий модуль II.

Середньоанглійський період.

Тема № 5. Основні історичні події середньо англійського періоду. Діалекти середньо англійського періоду. Розвиток лондонського діалекту. Основні характеристики системи голосних середньо англійського періоду. Кількісні та якісні зміни системи голосних. Система приголосних середньоанглійського періоду.

Тема № 6. Граматична будова мови середньоанглійського періоду. Перехід до невільованих закінчень. Іменник. Зміни у граматичних категоріях іменника середньо англійського періоду. Прикметник. Займенник. Дієслово. Розвиток часової системи англійської мови.

Тема № 7. Синтаксис середньоанглійського періоду.

Змістовий модуль III.

Новоанглійський період.

Тема № 8. Основні історичні події новоанглійського періоду. Історичне підґрунття до стандартизації англійської мови. Система голосних новоанглійського періоду. Зміни системи голосних: Великий зсув голосних. Розвиток середньо англійських коротких голосних. Система приголосних ново англійського періоду. Вокалізація "r".

Тема № 9. Зміни граматичної будова мови новоанглійського періоду. Синтаксис мови новоанглійського періоду. Словниковий склад мови новоанглійського періоду.

*Дисципліна «Історія мови» передбачає проведення практичних занять у підгрупах, оскільки вимагає поглибленого вивчення мовних явищ на матеріалі текстів давньоанглійського, середньоанглійського та новоанглійського періоду, з метою виявлення та аналізу фонетичних, морфологічних та синтаксичних змін та закономірностей розвитку мови в діахронії та синхронії.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів до розрахунку	кількість одиниць	максимальна кількість балів до розрахунку	кількість одиниць	максимальна кількість балів до розрахунку
Відвідування лекцій	1	5	5	3	3	2	2
Відвідування семінарських занять	1						
Відвідування практичних занять	1	9	9	7	7	2	2
Робота на семінарському занятті	10						
Робота на практичному занятті	10	9	90	7	70	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10						
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	2	50
Разом		-	139	-	115	-	79
Максимальна кількість балів:	333 балів						
Розрахунок коефіцієнта:	$333/60 = 5,5$						

6.2. Завдання для самостійної роботи

Теми для самостійного опрацювання:

Self-study 1

Task 1.

1. Historical Linguistics. The Comparative Method
2. Classification of Modern Germanic Languages in contrast to Old Germanic Languages
3. The earliest inhabitants of Britain (pg. 55 – 57 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
4. Anglo-Saxon England (pg. 57 - 61 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
5. The Viking Age. The Danelaw.
6. Ecclesiastical history (Church)
7. Anglo-Saxon Literature

Task 2: Take notes on:

1. Comparative Method - https://www.youtube.com/watch?v=0yj_TrtaS4k&list=PL2A32854721F7AF63&index=3
2. Old English Period – <https://www.youtube.com/watch?v=sqRukG4inPY>
3. The Anglo-Saxon Period- <https://www.youtube.com/watch?v=VIqleCLH3kA>
4. BBC Documentary. English Birth of a Language - <https://www.youtube.com/watch?v=VsVz5U76kX0>

EXTRAS

- 1) From IE to OE
https://www.youtube.com/watch?v=DlercYYY_VA&list=PL2A32854721F7AF63&index=5
- 2) The Vikings. Who were they? - <https://www.youtube.com/watch?v=mrNyYjPdAOU>

- 3) The Vikings : Documentary on the Life, Culture, and Legacy of Vikings (Full Documentary) - https://www.youtube.com/watch?v=9C9c_dEhzbE

Self-study 2

Task 1.

1. Mechanism of Linguistic Change (pg. 19 – 23 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
2. Linguistic features of Germanic Languages:
  - Word-stress
  - Vowels
  - Consonants
  - Grammar
  - Ablaut
 (pg. 34 - 48 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
3. OE Written Records (pg. 63 - 71 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)

Task 2: Take notes on:

1. OE Sound System - <https://www.youtube.com/watch?v=x2fd22bXooI>
2. BBC Documentary English Birth of a Language - <https://www.youtube.com/watch?v=VsVz5U76kX0>

Self-study 3

1. Changes within the Noun System in OE (p. 93-101// Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
2. Changes within the Adjective System in OE (p. 105-108 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
3. Changes within the Pronoun System in OE (p. 102-105 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)

Task 2: Take notes on:

1. Language Learning: Nouns, from First Steps in Anglo-Saxon by Henry Sweet <https://www.youtube.com/watch?v=f23L23X0mtQ>
2. Language Learning: First Steps in Anglo-Saxon: Adjectives, Numerals and Pronoun <https://www.youtube.com/watch?v=nfSKbuEFA7U>
3. OE Morphology https://www.youtube.com/watch?v=T_yEa7tlbGA&index=5&list=PLFU674LZuW7WmhcvvSjtWjG-Q0lyKV1k

Self-Study 4

Task 1.

1. Grammatical categories of the finite verb (p. 109-112// Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
2. Grammatical categories of the verbals in OE (p. 112-114 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
3. Morphological classification of verbs in OE (p. 114-122 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
4. Minor group of verbs in OE (p. 122-124 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)

Task 2: Take notes on:

4. Language Learning: First Steps in Anglo-Saxon: Verbs

<https://www.youtube.com/watch?v=brPj444AeOw>

5. OE Morphology

https://www.youtube.com/watch?v=T_yEa7tIbGA&index=5&list=PLFUm674LZuW7WmhcvvSjtWjG-Q0lyKV1k

Task 3.

1. Chronology of events in ME
2. Spelling Changes in ME. Rules of reading (p. 184-188 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
3. Vowel Changes in ME. (p. 190-200, 205-208 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
4. Changes within the Consonant System in ME (p. 209-211 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
5. Rise of the Article System in ME (p. 234-236 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)

Task4: Take notes on:

6. HISTORY OF ENGLISH LANGUAGE 2 English Goes Underground doc series

<https://www.youtube.com/watch?v=QFyPiFJOeUs>

7. ME Period

<https://www.youtube.com/watch?v=vLFihdWwmfw&index=6&list=PLFUm674LZuW7WmhcvvSjtWjG-Q0lyKV1k>

8. The Sound System of ME

https://www.youtube.com/watch?v=_GFmtn3OZsQ&list=PLFUm674LZuW7WmhcvvSjtWjG-Q0lyKV1k&index=7

Self-Study 5

Task 1.

1. Development of Articles in ME (pp. 234-236 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
2. The age of Chaucer (p. 160-162 // Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
3. Verbals (Non-finite verbs): The Infinitive, the Participle and the Gerund (p. 245-248// Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
4. The growth of future tense (p. 260-262// Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
5. Development of the category of Voice (p. 267-268// Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
6. Development of Perfect Forms (p. 268-271// Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)
7. Development of the Continuous Forms (p. 271-274// Rastorguyeva T. A. A History of English. - M.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.)

Task 2: Take notes on:

<https://www.youtube.com/watch?v=1epKYZURHB8>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZLKAD0tESUc>
ME Morphology

https://www.youtube.com/watch?v=Cx_X8gYWtAQ
ME Syntax

<https://www.youtube.com/watch?v=3oq3x3oqjqY>

Список рекомендованої літератури для виконання самостійної роботи

1. Иванова И.П., Беляева Т.М., Чахоян Л.П. История английского языка / Учебное пособие для студентов. — СПб., 2006 — 560 с.
2. Иванова И.П., Чахоян Л.П., Беляева Т.М. Практикум по истории английского языка. – СПб., 2005 г — 192 с.
3. Ильиш Б.А. История английского языка / Учебник – Л.: «Просвещение», 1972 — 351 с. – На англ.яз.
4. Расторгуева Т.А. История английского языка / Учебник - М.: ООО, 2003 — 348 с. – На англ.яз.
5. Резник Р.В., Сорокина Т.А., Резник И.В. История английского языка / Учебное пособие - М., 2001.
6. Barber C. The English language: a historical introduction. - Cambridge University Press, 1993.
7. Baugh A., Cable T. A History of the English Language. – Routledge, 2002.
8. Blake N.F. A History of the English Language. - Macmillan Press Ltd, 1996.
9. The Cambridge History of the English Language /ed by Richard M. Hogg. - Vol. 1-6. - Cambridge University Press, 1992-2001.
10. Gelderen E. A History of the English Language. – John Benjamins Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia. – 2006.
11. Hogg R., Denison D. A History of the English Language. – Cambridge University Press, 2006.
12. Lass R. Old English. A historical linguistic companion. - Cambridge University Press, 1994.
13. Rastorguyeva T. A. A History of English. - М.: Vysshaja Škola, 2003. - 347 p.

Критерії оцінювання самостійної роботи

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Правильність та повнота виконання вправ (завдань).	3 балів
2.	Дотримання правил граматики під час виконання вправ (завдань).	1 бали
3.	Дослідницьких характер роботи. Самостійність виконання вправ.	1 бал
Разом		5 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться у системі електронного навчання у тестовому вигляді. Кількість питань і бали за них можуть варіюватися залежно від модуля.

Навчальним планом передбачено 4 модульних контролі на денній формі навчання, кожний з яких оцінюється в 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення: письмова, у формі тесту на платформі Moodle.

Тривалість проведення: 40 хвилин

Максимальна кількість балів: 40 балів

Екзаменаційний тест складається з 80 питань. Питання на знання фонетичних змін та особливостей функціонування морфології англійської мови на різних етапах її розвитку (давньоанглійський період, середньоанглійський період, новоанглійський період). Також до тесту включенні питання на знання ключових історичних подій цих періодів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

7. Historical Linguistics. The Comparative Method.
8. Classification of Indo-European Languages.
9. The concept of Proto-Germanic. Linguistic Features of Germanic Languages: word stress, consonants (Grimm's Law, The High German Consonant Shift, Verner's Law, Gemination of Consonants), vowels (Germanic Vowel shift).
10. Periods in the History of English.
11. Pre-Germanic Britain. The earliest inhabitants of Britain.
12. Germanic settlement of Britain.
13. OE Heptarchy. OE dialects.
14. OE written records. Anglo-Saxon Literature.
15. Christianity, when and who converted England to Christianity.
16. OE Vocalism. General characteristics (OE Breaking, Palatal diphthongization, I-umlaut, Velar mutation, Contraction).
17. General characteristics of OE consonant system (Palatalization, Metathesis, Voicing and Devoicing of fricatives, West Germanic Gemination of consonants).
18. King Alfred the Great: a key figure in British History.
19. The Scandinavian Invasions of England. The Danelaw. (Vikings, their raids and settlement in England)
20. The Linguistic Consequences of the Scandinavian Invasion.
21. Indo-European ablaut. Examples in Slavonic languages. Germanic ablaut correspondences.
22. Old English verbs: grammatical categories.
23. Old English verbs: morphological classes.
24. Grammatical categories of the OE Noun.
25. The declension of the OE Noun. Types of stems.
26. The Adjective in OE. The grammatical categories. The types of declensions. The degrees of comparison.
27. The Pronoun System in OE.
28. The Norman Conquest. William the Conqueror personality and his claim on the English throne. The Battle at Hastings. French borrowings.

29. The Stamford Bridge battle and King Harold, the last crowned Anglo-Saxon King of England.
30. ME dialects. Rise of the London dialect. Geoffrey Chaucer.
31. Orthographical changes of the ME period.
32. ME vowel system (Quantitative changes. Qualitative changes. Levelling of unstressed vowels. Rise of new diphthongs/ Vocalization of [j] and [ɣ]).
33. Rise of the Article System in ME.
34. Changes within the Noun System in ME.
35. Changes within the Adjective System in ME.
36. The ME Verbal System.
37. The War of Roses: Lancaster vs. York.
38. Key events of the New English Period.
39. The English Renaissance 15-17 centuries, a detailed description.
40. EME literature, William Shakespeare and other authors.
41. Queen Elisabeth I and her story.
42. King James Bible.
43. Printing press and Standardization.
44. ENE Vowel System. General characteristics. The Great Vowel Shift.
45. ENE Vocalisation of 'r'
46. The Vocabulary of the Present-Day English.
47. The Anglican Church and its specifics. King Henry VIII
48. The Royal Family of to-date.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ МОВИ»

V семестр

Разом: 120 год.: лекції – 20 год., практичних заняття – 36 год., самостійна робота – 26 год., модульний контроль – 8 год., екзамен – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III
Назва модуля	<i>Давньоанглійський період</i>	<i>Середньоанглійський період</i>	<i>Новоанглійський період</i>
Присутність на лекціях	5	3	2
Присутність на практичних	9	7	2
Бали за роботу на практичних	90	70	20
Виконання самостійної роботи	5+5= 10	5+5= 10	5
Проміжний контроль	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	Модульна контрольна робота 3, 4 (50 балів)
Кількість балів за модулі	139 балів	115 балів	79 балів
Кількість балів за семестр	333 балів		
Підсумковий контроль	Екзамен (40)		

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Barber C. The English language: a historical introduction. - Cambridge University Press, 1993.
2. Baugh A., Cable T. A History of the English Language. – Routledge, 2002.
3. Blake N.F. A History of the English Language. - Macmillan Press Ltd, 1996.
4. The Cambridge History of the English Language /ed by Richard M. Hogg. - Vol. 1-6. - Cambridge University Press, 1992-2001.
5. Gelderen E. A History of the English Language. – John Benjamins Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia. – 2006.
6. Hogg R., Denison D. A History of the English Language. – Cambridge University Press, 2006.
7. Lass R. Old English. A historical linguistic companion. - Cambridge University Press, 1994.
8. Rastorguyeva T. A. A History of English. - М.: Vysšaja Škola, 2003. - 347 p.
9. Студенець Г.І. Історія мови. Матеріали до лекцій та дискурсів. Завдання до семінарів та самостійної роботи студентів. Ч. 1, 2. -Київ, 1999.